

บทที่ 2 วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลาม ในชุมชนจังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีดำเนินการประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นิยามปฏิบัติการ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้นำศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีเท่านั้น สำหรับผู้นำศาสนาอิสลามนั้น มีหลายประเภททั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้นำศาสนาอิสลามที่ใกล้ชิดกับชุมชนโดยตรง และนั่นจึงเลือกผู้นำศาสนาอิสลามที่เป็นอิหม่าม คอเต็บ บิหลั่นและกรรมการอิสลามประจำมัสยิดเป็นกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้มักปรากฏว่ากิจการใดที่ได้รับการสนับสนุนจากโต๊ะอิหม่าม โต๊ะครูหรือ โต๊ะหะยีแล้วมักจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเป็นอย่างดีด้วย (สงคราม ชื่นภิบาล, 2518 : 182)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้นำศาสนาอิสลามที่มีตำแหน่งดังต่อไปนี้คือ อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่นและกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำนวน 8,205 คน จากจำนวน 8 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอของจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำศาสนาอิสลามที่มีตำแหน่งดังต่อไปนี้คือ โต๊ะอิหม่าม คอเต็บ บิหลั่นและคณะกรรมการอิสลาม

ประจําสมัยที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี จำนวน 230 คน จากจำนวน 8 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ ซึ่งได้มาโดยวิธีการดังนี้

1. หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727-728)

$$n = \frac{N}{1 + N (e)^2}$$

เมื่อ e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

N แทน ขนาดของประชากร

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการหากกลุ่มตัวอย่างให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 7 เมื่อแทนค่าแล้วจะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 200 คน รายละเอียดการแทนค่าดังนี้

โดยกำหนดให้ $N = 8205$

$e = 0.07$

แทนค่าสูตร $n = \frac{8205}{1 + 8205 (0.07)^2}$
 $= 199.53$
 $= 200$ (เศษ .53 เป็น 1)

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 เพื่อที่จะให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี อย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้แบ่งหมู่บ้านที่มีประชากรมุสลิม มีมัสยิด และมีผู้นำศาสนาอิสลาม (โต๊ะอิหม่าม คอเต็บบิหลั่น และกรรมการอิสลามประจำมัสยิด) ทั้งหมด 547 หมู่บ้าน

2.2 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดย

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างอำเภอที่จะทำการศึกษา โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการหยิบฉลากแบบไม่ใส่กลับ (Sampling Without Replacement)

ขั้นที่ 2 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ตามสัดส่วนของประชากร รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 7

ขั้นที่ 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากมัสยิดที่มีในแต่ละอำเภอ (มัสยิดละ 15 คน) โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการหยิบฉลากแบบไม่ใส่กลับ (Sampling Without Replacement) จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามสัดส่วนดังแสดงในตารางที่ 7

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามและแบบทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 ฉบับ ได้กลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 230 ฉบับ จึงได้กลุ่มตัวอย่างมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่คำนวณจากสูตร แต่บางพื้นที่ได้กลับคืนมาไม่ครบคือ อำเภอสายบุรี จำนวน 7 คน อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 6 คน อำเภอหนองจิก จำนวน 4 คนและอำเภอเมือง จำนวน 4 คน ผู้วิจัยพิจารณาเห็นแล้วว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้มาเกินบางส่วนมีลักษณะทางประชากรคล้ายคลึงกันกับกลุ่มตัวอย่างส่วนที่ขาด และสามารถที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างส่วนที่ขาดได้ และกลุ่มตัวอย่างที่เกินนอกเหนือจากนั้น ผู้วิจัยนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ทำให้ในการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 230 คน ซึ่งทำให้ผลการวิจัยมีความคลาดเคลื่อนน้อยลง

ตาราง 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ	จำนวน มีสิทธิ	จำนวน คณะกรรมการ อิสลามประจำ มัสยิด	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วน	มีสิทธิ	หมู่ที่	ตำบล	จำนวนกลุ่ม
							ตัวอย่างที่ เก็บข้อมูลได้
สาขบุรี	52	900	22	กุ่มบาเตาะ	2	ตะบิง	15
ชะหรั่ง	76	1,140	28	โตะคีเต	1	ตันทองจิงงา	15
				ตะโละอาฮีร์	3	ตะโละกาโปร	15
ชะรัง	79	1,185	29	ปรีกี	3	กระโศ	15
				จาแบปะ	4	ระแว้ง	15
แม่ลาน	12	180	4	ตันทอง	3	ม่วงเต็ช	15
มาฆอ	55	825	20	คลองตอเนาะ	3	สะก่า	15
				เมืองสกน	2	ลูโบะฮีไร	15
ทุ่งช้างแดง	25	375	9	ปากู	5	ปากู	15
โคกโพธิ์	59	885	21	บางแง	1	ปากล่อ	15
หนองจิก	65	975	24	ตะลาฆอบากง	6	บ่อทอง	15
				สุเหร่าคอนรัก	1	คอนรัก	5
เมือง	52	780	19	ปูลุด	8	ปูลุด	15
กะพ้อ	19	285	7	อูตบือราแง	2	ตะโละคือรามัน	15
ไม้แก่น	13	195	5	ป่าเส	3	ไม้แก่น	15
ปะนาเระ	32	480	12	พ้อมิ่ง	3	พ้อมิ่ง	15
รวม	547	8,205	200	16	16	16	230

แหล่งที่มา สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี, 2534

การสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
2. ออกข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ทำการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 7 ตอน คือ
 - 2.1 ตอน 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้นำศาสนาอิสลาม
 - 2.2 ตอน 2 แบบสอบถามและแบบทดสอบเกี่ยวกับปัจจัยด้านการฝึกอบรมประกอบด้วย 2 ข้อ ได้แก่
 - 2.2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการฝึกอบรม
 - 2.2.2 แบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม
 - 2.3 ตอน 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพ ประกอบด้วย 5 ข้อ ได้แก่
 - 2.3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุ
 - 2.3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์
 - 2.3.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์
 - 2.3.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากโปสเตอร์
 - 2.3.5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

2.4 ตอน 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่

2.4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรค

2.4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค

2.4.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค

2.5 ตอน 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านความเชื่อในเรื่องโรค ประกอบด้วย 3 ข้อ ได้แก่

2.5.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อและประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันโรค

2.5.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติ

2.5.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคตามหลักการศาสนาอิสลาม

2.6 ตอน 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี

3. ตรวจสอบเครื่องมือ ในขั้นแรกผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบทดสอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจในเรื่องความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบว่าแบบสอบถามและแบบทดสอบสามารถวัดได้ตรงประเด็นในเรื่องที่จะศึกษาหรือไม่ แล้วทำการแก้ไข ต่อจากนั้นได้มอบให้ผู้มีความชำนาญทางด้านการสาธารณสุขคือ ดร. เข็ญรินทร์ วานิชศุภวงศ์ นายแพทย์ธานี กลิ่นขจร (นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี) นางขวัญศิริ ยกसान (หัวหน้าฝ่ายโรคติดต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี) และนายแพทย์อนันต์ สุไลมานช่วยตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงในเนื้อหา ดังนี้

3.1 ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ในปัจจัยด้านการฝึกอบรม ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสาร ทางด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพ ปัจจัยด้านความเชื่อในเรื่องโรคและปัจจัยด้านการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี

3.2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในปัจจัยด้านการฝึกอบรมในเรื่องความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยด้านความเชื่อในเรื่องโรค

4. ตรวจสอบเครื่องมือหลังจากนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) ภายหลังจากได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว จึงนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับประชากรที่จะศึกษาคือ อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่นและกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในจังหวัดปัตตานี ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้จริงคือในพื้นที่บ้านมาปะ หมู่ที่ 3 ตำบลละแวง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 15 คน และในพื้นที่บ้านกำปงบารู หมู่ที่ 3 ตำบลกระเสาะ อำเภอมายองจังหวัดปัตตานี จำนวน 15 คนแล้วคำนวณหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก (Discriminant Power) และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและแบบสอบถามต่อไป

4.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก (Discriminant Power) ในปัจจัยด้านการฝึกอบรมในเรื่องความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความยากง่ายและสามารถแยกคนที่มีความรู้แตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยใช้สูตรของการ์เรท (Garrett, 1964 : 231 - 239) ถ้าข้อคำถามมีค่าความยากง่ายและมีค่าอำนาจจำแนกไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้ปรับปรุงแก้ไข จนกระทั่งได้แบบทดสอบแต่ละข้อมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.25 - 0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.70 หรือตัดทิ้งในกรณีที่ไม่ทำให้เสียโครงสร้างตัวแปร

4.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบและแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบ ทั้งชุด นำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบในปัจจุบันด้านการฝึกอบรมในเรื่องความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมด้วยวิธีการของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) สูตร KR - 20 และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ในปัจจุบันด้านการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพ ปัจจุบันความเชื่อในเรื่องโรค ปัจจุบันการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

นิยามปฏิบัติการและเกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถามและแบบทดสอบ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบตอบคำถามตามปัจจัยและแบบมาตราส่วนประมาณค่า จึงจำเป็นต้องมีนิยามปฏิบัติการและเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

1. ปัจจัยด้านการฝึกอบรม หมายถึงการที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ได้รับการฝึกอบรม ประชุม สัมมนาที่นอกเหนือจากการศึกษาในระบบโรงเรียน จากหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประกอบด้วย 3 ข้อดังนี้

1.1 การเข้าฝึกอบรม หมายถึงการที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค จำแนกออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

- ไม่เคยเข้าฝึกอบรม หมายถึง ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม
- เข้าฝึกอบรมน้อย หมายถึง ได้รับการเข้าฝึกอบรม จำนวน 1 - 2 ครั้ง ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา
- เข้าฝึกอบรมมาก หมายถึง ได้รับการฝึกอบรมจำนวน 3 ครั้งขึ้นไปในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา

1.2 วิธีการในการฝึกอบรม หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการฝึกอบรมผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานีในเรื่องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัดดังนี้

- บรรยาย หมายถึง ในการฝึกอบรมผู้บรรยายและผู้ฟังได้อธิบายพูดคุย โดยไม่มีสื่อประเภทอื่นช่วยในการบรรยาย
- บรรยายมีโปสเตอร์ประกอบ หมายถึง ในการฝึกอบรมผู้บรรยายได้ใช้โปสเตอร์ช่วยในการบรรยาย
- บรรยายมีวีดีโอ. ประกอบ หมายถึง ในการฝึกอบรมผู้บรรยายได้ใช้วีดีโอ. ช่วยในการบรรยาย

1.3 ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบในเรื่องความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมในเรื่องการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี จำแนกออกเป็น 3 ประเภท โดยใช้เกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข (2535 : 3) ดังนี้

- ความรู้น้อย หมายถึง ได้คะแนนต่ำกว่า 7 คะแนน
- ความรู้ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนน 7-13 คะแนน
- ความรู้มาก หมายถึง ได้คะแนนสูงกว่า 13 คะแนนขึ้นไป

2. ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพ หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากสื่อต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 ข้อ โดยใช้เกณฑ์อิงกลุ่มของบอโรเฮง ดีเฮาะ (2534 : 24) ดังนี้

2.1 การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุ หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานีได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุในหนึ่งสัปดาห์ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

- ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึงไม่ได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุเลยในหนึ่งสัปดาห์

- ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย หมายถึงได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุ 1-3 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์

- ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก หมายถึงได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุ 4 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งสัปดาห์

2.3 การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์
หมายถึงจำนวนครั้งที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานีได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์ในหนึ่งสัปดาห์ จำนวนออกเป็น
3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัดดังนี้

- ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึงไม่ได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์เลยในหนึ่งสัปดาห์

- ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย หมายถึงได้รับข้อมูลข่าว
สารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์ 1-3 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์

- ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก หมายถึงได้รับข้อมูลข่าว
สารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์ 4 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งสัปดาห์

2.4 การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์
หมายถึงจำนวนครั้งที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์ในหนึ่งสัปดาห์ จำนวนออกเป็น 3
ประเภท มีเกณฑ์ในการวัดดังนี้

- ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึงไม่ได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์เลยในหนึ่งสัปดาห์

- ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย หมายถึงได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์ 1-3 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์

- ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก หมายถึงได้รับข้อมูล
ข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์ 4 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งสัปดาห์

2.5 การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการ
สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากโปสเตอร์ หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้นำศาสนา

อิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากโปสเตอร์ในหนังสือพิมพ์ จำนวนออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

- ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึงไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโปสเตอร์เลยในหนึ่งเดือน
- ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย หมายถึงได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโปสเตอร์ 1-8 ครั้งในหนึ่งเดือน
- ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก หมายถึงได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโปสเตอร์ 9 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งเดือน

2.6 การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในหนึ่งเดือน จำนวนออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

- ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึงไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเลยในหนึ่งเดือน
- ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อย หมายถึงได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 1-3 ครั้งในหนึ่งเดือน
- ได้รับข้อมูลข่าวสารมาก หมายถึงได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 4 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งเดือน

3. ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในเรื่องการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 3 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1981 : 182) ดังนี้

3.1 การรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรค หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในเรื่องการรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรค ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี จำนวนออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัดดังนี้

- การรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรคน้อย หมายถึง
ได้คะแนนตั้งแต่ 1.00-2.33

- การรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรคปานกลาง
หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 2.34-3.65

- การรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมมาก
หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 3.66-5.00

3.2 การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค หมายถึงคะแนนที่
ได้จากการตอบแบบสอบถามในเรื่องการรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคของ
ผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี จำแนกออกเป็น 3 ประเภท มี
เกณฑ์ในการวัด ดังนี้

- การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคน้อย หมายถึง
ได้คะแนนตั้งแต่ 1.00-2.33

- การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคปานกลาง
หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 2.34-3.65

- การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรคมมาก หมายถึงได้
คะแนนตั้งแต่ 3.66-5.00

3.3 การรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการสร้างเสริม
ภูมิคุ้มกันโรค หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในเรื่องการ
รับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของผู้นำ
ศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี จำแนกออกเป็น 3 ประเภท มี
เกณฑ์ในการวัดดังนี้

- การรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการ
สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคน้อย หมายถึง ได้คะแนนตั้งแต่ 1.00-2.33

- การรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการ
สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนตั้งแต่ 2.34-3.65

- การรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการ
สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคมมาก หมายถึง ได้คะแนนตั้งแต่ 3.66-5.00

4. ปัจจัยด้านความเชื่อในเรื่องโรค หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในเรื่องความเชื่อในเรื่องโรคของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 3 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1981 : 182) ดังนี้

4.1 ความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อและประสิทธิภาพของวัดขึ้นในการป้องกันโรค หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อและประสิทธิภาพของวัดขึ้นในการป้องกันโรคของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี จำแนกออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัดดังนี้

- ความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อ และประสิทธิภาพของวัดขึ้นในการป้องกันโรคน้อย หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 1.00-2.33
- ความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อและประสิทธิภาพของวัดขึ้นในการป้องกันโรคปานกลาง หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 2.34-3.65
- ความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อและประสิทธิภาพของวัดขึ้นในการป้องกันโรคมก หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 3.66-5.00

4.2 ความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติ หมายถึงคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี จำแนกออกเป็น 3 ประเภท มีเกณฑ์ในการวัดดังนี้

- ความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติน้อย หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 1.00-2.33
- ความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติปานกลาง หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 2.34-3.65
- ความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติมาก หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ 3.66-5.00

5. ปัจจัยด้านการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี หมายถึง

คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี โดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1981 : 182) มีระดับคะแนนดังนี้

- ยอมรับน้อยที่สุด	คะแนน	1	คะแนน
- ยอมรับน้อย	คะแนน	2	คะแนน
- ยอมรับปานกลาง	คะแนน	3	คะแนน
- ยอมรับมาก	คะแนน	4	คะแนน
- ยอมรับมากที่สุด	คะแนน	5	คะแนน

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้จากประชากรในจังหวัดปัตตานีทั้งหมด โดยอาศัยข้อมูลจำนวนมัสยิด อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น และกรรมการอิสลามประจำมัสยิดจากสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2535 และข้อมูลประชากรจากแบบฟอร์มการสำรวจของสถานีอนามัยอำเภอและสถานีอนามัยตำบลที่เกี่ยวข้อง ประกอบการสร้างกรอบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอความอนุเคราะห์ในการทำหนังสือราชการไปยังประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ตลอดจนความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ อิหม่าม คอเต็บ บิหลั่นและกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดปัตตานี

3. ผู้วิจัยนำสำเนาหนังสือที่ได้รับอนุญาตจากประธานกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานีพร้อมทั้งแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ทางคณะเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานีได้แปลเป็นภาษาไทยแล้วไปมอบแก่ผู้นำศาสนาอิสลามด้วยตัวเอง โดยไปพบผู้นำ

ศาสนาอิสลามตามมัสยิดต่าง ๆ ในชุมชนจังหวัดปัตตานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่แจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงตลอดจนอธิบายถึงรายละเอียดถึงการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบทุกตอนให้ผู้นำศาสนาอิสลามได้เข้าใจ วัณระชะการเก็บแบบสอบถามและแบบทดสอบประมาณหนึ่งสัปดาห์ จึงไปเก็บแบบสอบถามและแบบทดสอบด้วยตนเองอีกครั้ง โดยให้ผู้นำศาสนาอิสลามตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบด้วยตนเองเท่านั้น

4. ในกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านภาษาไทยและภาษาอาหรับได้ ผู้วิจัยจะใช้ผู้ช่วยวิจัยที่สามารถพูดภาษาอาหรับได้ และผ่านการแนะนำวิธีการใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบจากผู้วิจัยเป็นอย่างดี เพื่อช่วยผู้วิจัยในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เอฟเทสต์ (F - test) และทำการเปรียบเทียบพหุคูณ โดยการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยสูตรของเชฟเฟ (Scheffe)

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยเครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for The Social Sciences) ดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านองค์ประกอบส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการเป็นผู้นำศาสนาอิสลาม รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาสายสามัญและระดับการศึกษาสายศาสนาอิสลาม ปัจจัยด้านการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้าฝึกอบรม วิธีการในการฝึกอบรม ความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม ปัจจัยด้านการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพ ได้แก่ การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากวิทยุ การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากโทรทัศน์ การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากหนังสือพิมพ์

การรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค จากโปสเตอร์และการรับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงพฤติกรรมสุขภาพ ได้แก่ การรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อการเป็นโรค การรับรู้ถึงความรุนแรงของการเป็นโรค การรับรู้ถึงประโยชน์และอุปสรรคในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ปัจจัยด้านความเชื่อในเรื่องโรค ได้แก่ ความเชื่อในเรื่องโรคติดต่อและประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันโรค ความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคจากอำนาจเหนือธรรมชาติ ความเชื่อในเรื่องสาเหตุของการเกิดโรคตามหลักการศาสนาอิสลามและปัจจัยด้านการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี

2. ค่าความหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของการยอมรับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ของผู้นำศาสนาอิสลามในชุมชนจังหวัดปัตตานี

3. ค่าความหาค่า เอฟ - เทสต์ (F - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยทุกข้อ และถ้าพบว่า ค่าเฉลี่ยของประชากรอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบพหุคูณ (Post. Hoc Multiple Comparisons) โดยการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทีละคู่ โดยใช้วิธี S - Method ของเชฟเฟ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ทดสอบหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบและแบบสอบถาม

1.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจ
จำแนกของแบบทดสอบ ตอนที่ 2.3 โดยใช้สูตรของการ์เรท (Garrett,
1964 : 121 - 239)

$$P = \frac{P_H + P_L}{2n} \qquad r = \frac{P_H - P_L}{n}$$

P	แทน	ดัชนีความยากง่ายของแบบทดสอบของแต่ละข้อ
r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบแต่ละข้อ
P_H	แทน	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
P_L	แทน	จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

1.2 สถิติที่ใช้ในการหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งชุด
ตอนที่ 2.3 โดยใช้สูตรของคูเดอร์ วิชาาร์ดสัน (Kuder Richardson)
คือสูตร KR-20 (Stanley and Hopkin, 1972 : 126)

$$r_{kk} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

r_{kk}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งชุด
n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งชุด
S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งชุด
p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิดแต่ละข้อ

1.3 สถิติที่ใช้ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ทั้งหมด ตอนที่ 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 5.3, และ 6 โดยใช้
วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) (Thorndike
and Bloomfield, 1982 : 176)

$$\alpha_k = \frac{K}{K - 1} \left[1 - \frac{\Sigma S^2_{.k}}{S^2_{.k}} \right]$$

α_k	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด
K	แทน	จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม
$\Sigma S^2_{.k}$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคำถามแต่ละข้อ
$S^2_{.k}$	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 หาค่ามัธยเทศคณิต หรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) จากสูตรของ กิลฟอร์ด และฟรุตตี้ (Guilford and Fruitty, 1981 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

\bar{X}	แทน	ค่ามัธยเทศคณิตหรือค่าเฉลี่ย
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกจำนวน
N	แทน	จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

2.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตรของเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1981 : 68)

$$SD = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ΣX^2 แทน ผลรวมกำลังสองของแต่ละจำนวน
 $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถาม

2.4 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยตัดแปลงจากสูตรที่ 2.3 จากสูตรของเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1981 : 68)

$$SD^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

SD^2 แทน ค่าความแปรปรวน

2.5 การทดสอบ เอฟ - เทสต์ (F - test) การวิเคราะห์ทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (อ้างในชูศรี วงศ์รัตนะ, 2525 : 152)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F แทน ค่าแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

2.6 การเปรียบเทียบพหุคูณ (Post Hoc Multiple Comparisons) เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่ละคู่ โดยใช้วิธี เอส - เมซอด (S - Method) ของ เชฟเฟ (Scheffe) โดยใช้สูตรของ ฮินเกิล และคณะ (Hinkle .et al., 1982 : 266)

$$F = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^2}{MS_w \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right) (K - 1)}$$

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการกระจายเอฟ (F-Distribution)

X_1 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

X_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

K แทน จำนวนกลุ่ม

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม